

नवीन अथवा वाढीव नागरी पाणी पुरवठा योजनेस मंजूरी देतांना नागरी संस्थांनी पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन कार्यक्रम बंधनकारक करून हा कार्यक्रम दोन महिन्याच्या आत सुरु करण्याची अट लागू करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : नापापु-२००८/प्र.क्र.१८ /पापु-२२,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २ ऑगस्ट ,२००८

- संदर्भ:-
- १) शासन निर्णय क्र.नापापु-१०००/प्र.क्र.४१९/पापु-२२, दि.२७ सप्टेंबर, २०००
  - २) शासन निर्णय क्र.नापापु-१००१/प्र.क्र.४९२/पापु-२२, दि.२१ मार्च, २००१
  - ३) शासन परिपत्रक क्र.नापापु-१००१/प्र.क्र.५०३/पापु-२२, दि.१२ जून, २००१
  - ४) शासन निर्णय क्र.नापापु-१००१/प्र.क्र.५२६/पापु-२२, दि.२६ जुलै, २००१
  - ५) शासन निर्णय क्र.नापापु-१००१/प्र.क्र.५०७/पापु-२२, दि.३ नोव्हेंबर, २००१
  - ६) शासन निर्णय क्र.नापापु-१००१/प्र.क्र.५२६/पापु-२२, दि.१७ जानेवारी, २००२
  - ७) शासन निर्णय क्र.नापापु-१००१/प्र.क्र.५२६/पापु-२२, दि.२३ एप्रिल, २००२
  - ८) शासन निर्णय क्र.नापापु-१००१/प्र.क्र.५२६(१)/पापु-२२, दि.३ मे, २००२
  - ९) शासन निर्णय क्र.मजीप्रा-१७०१/नपापुयो/प्र.क्र.४१/पापु-२४, दि.३० मार्च, ०२
  - १०) शासन निर्णय क्र. नापापु-२००४ /प्र.क्र. ७५ /पापु-२२, दि : ०८ ऑगस्ट, २००५.
  - ११) शासन निर्णय क्र. नापापु-२००८ /प्र.क्र.६५ /पापु-२२, दिनांक ३१ मार्च, २००८

प्रस्तावना :-

. अस्तित्वातील बहुतांश नागरी पाणी पुरवठा योजनेमध्ये ३० ते ५० टक्के हिशोबबाह्य पाण्याचे प्रमाण (NRW) असून योजनेतील उर्जा उंपागे अकार्यक्षमपणे चालविण्यात येत असल्यामुळे वीजेवरसुधा मोठ्या प्रमाणावर खर्च होतो. त्यादृष्टीने राज्यातील नागरी पाणी पुरवठा योजनामध्ये हिशोबबाह्य पाण्याचे कमी करणे तसेच योजनेतील उर्जा उंपागे कार्यक्षम करून वीजेचा खर्च कमी करण्यासाठी शासनाद्वारे राज्यातील महानगरपालिका, "अ" आणि "ब" वर्ग नगरपालिकांच्या पाणी पुरवठा योजनेचे पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन करण्याचा कार्यक्रम शासनाद्वारे सन २००१ मध्ये सुरु करण्यात आला आहे. हा कार्यक्रम घेण्यासाठी शासनाद्वारे संदर्भांकित क्र ५ च्या शासन निर्णयान्वये अनुदानाचा वित्तीय आकृतीबंध विहित करण्यात आलेला आहे. त्याचबरोबर योजनेचे पाणी लेखापरीक्षण व उर्जा लेखापरीक्षण करण्यासाठी नागरी संस्थांकडे तांत्रिक क्षमता उपलब्ध नसल्यामुळे संदर्भांकित क्र ६, ७ व ८ च्या शासन निर्णयान्वये तांत्रिक सेवा पुरविणा-या संस्थांची (TSP) सूची शासनाद्वारे तयार करण्यात आली आहे.

पाणी पुरवठा योजनेचे पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन करण्याच्या कार्यक्रमाची उपयोगीता तसेच या कार्यक्रमासाठी मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध असलेले शासकीय अनुदान लक्षात घेता हा कार्यक्रम बहुतांश नागरी

संस्थांनी राबविणे अपक्षित होते. या कार्यक्रमामुळे पाणी पुरवठा योजनामधील हिशेबबाह्य पाण्याचे कमी होवून काही कालावधीसाठी नवीन / वाढीव योजनेची गरज पुढे ढकलता येण्यासारखी आहे. असे असूनही हा कार्यक्रम काही निवडक महानगरपालिका व नगरपालिकांद्वारेच राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमाद्वारे अस्तित्वातील योजनचे पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन करून पाण्याची गळती कमी करणे व उर्जा उपांगे कार्यक्षम करण्याएवजी नवीन / वाढीव योजना घेण्याकडे उर्वरीत नागरी संस्थाचा कल आहे. त्यामुळे नवीन योजनांसाठी शासनावर अनुदानाचा भूर्दूड तर बस्तोच त्याचबरोबर मोठा खर्च करून निर्माण केलेली अस्तित्वातील व्यवस्था कोलमडून जाते. त्यादृष्टीने या पद्धतीला प्रतिबंध करण्यासाठी पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन कार्यक्रम राबविणे नागरी संस्थांना बंधनकारक करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :

राज्यातील नागरी पाणी पुरवठा योजनेतील हिशेबबाह्य पाण्याचे कमी करणे तसेच योजनेतील उर्जा उपांगे कार्यक्षम करून वीजेचा खर्च कमी करण्यासाठी पाणी पुरवठा योजनेचे पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन हा कार्यक्रम राबविणे नागरी संस्थांना या शासन निर्णयान्वये बंधनकारक करण्यात येत आहे.

२. यापुढे कोणत्याही नवीन अथवा वाढीव नागरी पाणी पुरवठा योजनेस राज्य पाणी पुरवठा नागरी कार्यक्रमातंगत मंजूरी देतांना संबंधित नागरी संस्थेनी दोन महिन्यांच्या आत योजनेचे पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसनासाठी कार्यक्रम सुरु करावा ही अट टाकूनच योजनेला मंजूरी देण्यात येईल. उपरोक्त कालावधीत हा कार्यक्रम संबंधित नागरी संस्थेने सुरु न केल्यास त्यांच्या मंजूर झालेल्या नवीन अथवा वाढीव नागरी पाणी पुरवठा योजनेसाठी अनुज्ञेय अनुदान वितरीत करण्यात येणार नाही. त्याचबरोबर हे अनुदान टप्पाटप्पाने वितरीत करतांना पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन कार्यक्रमातंगत योजनेतील हिशेबबाह्य पाण्याचे प्रमाण तसेच योजनेतील उर्जा उपांगे कार्यक्षम केल्यामुळे वीजेचा खर्च किती कमी झाला याची तपासणी करण्यात येईल.

३. त्यादृष्टीने नागरी संस्थांनी अस्तित्वातील पाणी पुरवठा योजनेचे पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन कार्यक्रम राबविण्याबाबत संदर्भाकीत शासन निर्णयानुसार विहित केलेल्या कार्यपद्धती व सूचनानुसार नियोजन करावे.

४. सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेताक २००८०८०२१११२२००१ असा आहे.

महाराष्ट्रे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(ल.गो.ढोके)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव
- २) मा.राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव
- ३) सर्व मा.विधीमंडळ सदस्य,
- ४) महापौर, सर्व महानगरपालिका

- ५) अध्यक्ष, सर्व नगरपालिका
- ६) महालेखापाल-१ मुंबई
- ७) महालेखापाल-२ नागपूर
- ८) विभागीय आयुक्त (सर्व) महसूली विभाग
- ९) आयुक्त, सर्व महानगरपालिका
- १०) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- ११) संचालक, नगरपालिका प्रशासन संचालनालय, मुंबई
- १४) संचालक, लेखाकोषागार, मुंबई.
- १५) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,मुंबई
- १६) मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
- १७) अधिक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
- १८) मुख्याधिकारी, सर्व नगरपालिका
- १९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २०) सर्व जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालये (सर्व जिल्हे)
- २१) सर्व जिल्हा प्रकल्प अधिकारी, नगरपालिका प्रशासन , जिल्हाधिकारी कार्यालये (सर्व जिल्हे)
- २४) सर्व मंत्रालयीन विभाग , मंत्रालय, मुंबई.
- २५) सर्व सहसचिव/ उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी , पा.पु.व स्व.वि.,मंत्रालय,मुंबई
- २६) निवडनस्ती पापु-२२

पुर्व पृष्ठावरून सादर,

नवीन अथवा वाढीव नागरी पाणी पुरवठा योजनेस मंजूरी देतांना नागरी संस्थांनी पाणी लेखापरीक्षण, उर्जा लेखापरीक्षण व पुनर्वसन कार्यक्रम दोन महिन्याच्या आत सुरु करण्याची अट लागू करण्याबाबतच्या पुर्व पृष्ठावरील प्रस्तावास मा.मंत्री, पा.पु.व स्व. यांनी मान्यता दिलेली आहे.

याबाबतच्या शासन निर्णयाचे प्रारूप पृ.क्र. प वर जोडलेले आहे.

मान्यतेसाठी सादर,

कक्ष अधिकारी

सह सचिव(श्रीमती चेककला)

मा. प्रधान सचिव (पा.पु.व स्व.वि.)